

Směrnice vedoucího katedry hudební výchovy č. 1/2016 ke státním závěrečným zkouškách

Část I.

Obecná ustanovení

Čl. 1

(1) Tuto směrnici vydává vedoucí katedry hudební výchovy (dále též jen „vedoucí katedry“) na základě čl. 18 opatření děkana č. 5/2016 o studiu (dále jen „opatření děkana“).

(2) Tato směrnice zejména konkretizuje pravidla obsažená v opatření děkana týkající se státní závěrečné zkoušky (dále jen „SZZ“) nebo její části garantované katedrou.

Část II.

Oborová část SZZ

Čl. 2

Zkouška z předmětu SZZ

(1) Zkouška z předmětu státní závěrečné zkoušky (dále jen SZZ) v bakalářském studiu se člení na dvě části, které jsou hodnoceny souhrnně jednou známkou. SZZ v navazujícím magisterském studiu zahrnuje několik samostatně hodnocených zkoušek.

(2) Katedra garantuje tyto zkoušky z předmětu SZZ

Dvouoborové studium

a) KHV/QZB	Hudební výchova	bakalářská SZZ
b) KHV/QZN1	Historicko-teoretická analýza skladby	navazující SZZ
c) KHV/QZN2	Didaktika hudební výchovy	navazující SZZ

Jednooborové studium

a) KHV/QZS1	Hudební výchova	bakalářská SZZ
b) KHV/QZS2	Dějiny a literatura hlavního oboru	bakalářská SZZ
c) KHV/QZS3	Absolventský koncert	bakalářská SZZ
d) KHV/QZNS1	Historicko-teoretická analýza skladby	navazující SZZ
e) KHV/QZNS2	Didaktika hudební výchovy	navazující SZZ
f) KHV/QZNS3	Absolventský koncert v rozsahu recitalu	navazující SZZ
g) KHV/QZNS4	Metodika hlavního oboru	navazující SZZ

Čl. 3

Zkouška z předmětu SZZ KHV/QZB Hudební výchova

(1) Do zkoušky ústí tyto povinné předměty

- a) KHV/ÚSHV [Úvod do studia hudební výchovy]
- b) KHV/HNA [Hudební nauka]
- c) KHV/INTZ1 [Intonace 1]
- d) KHV/HVZ1 [Hlasová výchova 1]
- e) KHV/HNAZ1 [Hra na nástroj 1]
- f) KHV/NHNB [Nauka o hudebních nástrojích]
- g) KHV/VOK [Vokální kontrapunkt]
- h) KHV/INTZ2 [Intonace 2]
- i) KHV/HLVZ2 [Hlasová výchova 2]
- j) KHV/HNAZ2 [Hra na nástroj 2]
- k) KHV/HAR11 [Harmonie 1]
- l) KHV/PSY [Hudební psychologie]
- m) KHV/DH1 [Dějiny hudby 1]
- n) KHV/HLVZ3 [Hlasová výchova 3]
- o) KHV/HNAZ3 [Hra na nástroj 3]
- p) KHV/HAR2 [Harmonie 2]
- q) KHV/PED [Hudební pedagogika]
- r) KHV/DH2 [Dějiny hudby 2]
- s) KHV/HLVZ4 [Hlasová výchova 2]
- t) KHV/HNAZ4 [Hra na nástroj 4]
- u) KHV/DPHZ [Dějiny populární hudby a jazzu]
- v) KHV/HAR3 [Harmonie 3]
- w) KHV/NHFZ1 [Nauka o hudebních formách 1]
- x) KHV/DH3 [Dějiny hudby 3]
- y) KHV/HNA5 [Hra na nástroj 6]
- z) KHV/FOR2 [Nauka o hudebních formách 2]
- aa) KHV/HNAZ6 [Hra na nástroj 6]

(2) Do zkoušky ústí tyto povinně volitelné předměty

- a) KHV/SZP [Sborový zpěv]
- b) KHV/JUS [Univerzitní sbor];

Student je povinen splnit nejméně jeden z nich.

(3) Tematické okruhy zkoušky jsou:

Část Teorie hudby

1. Hudební forma - pojem
2. Prvky hudebních forem (motiv, téma, motivická a tématická práce, figura, pasáž)
3. Hudební věta a perioda (věta, perioda, dvojperioda), neperiodická věta
4. Malé písňové formy (malá jednodílná, malá dvoudílná, malá třídílná, malá písňová forma rozšířená a zúžená)
5. Velké písňové formy (obecné znaky, velká dvoudílná, velká trojdílná)

6. Variace, kontrapunktické formy
7. Sonátová forma (historie a charakter, klasická sonátová forma, expozice, provedení, repríza, odchylky od klasické sonátové formy), užití sonátové formy v cyklech a jednovětvých formách
  - v sonátě, symfonii, komorní hudbě, suitě
  - v koncertu
  - v ouvertuře a symfonické básni
8. Rondová forma (obecné znaky a rozdělení rondových forem, malé rondo (couperinovské), velké rondo, sonátová ronda)
9. Fuga (vývoj, hlavní znaky, terminologie)
10. Suita, barokní suita, serenáda, divertimento, kasace, moderní suita
11. Klasický sonátový cyklus a jeho vnitřní řád, odchylky od uspořádání, nástrojová obsazení
12. Volné formy, kombinované formy, fantazie a volné formy improvizčního založení
13. Programní hudba, symfonická báseň
14. Žánry - charakteristické, poetické, taneční
15. Vokální hudba (historické formy jednohlasého a vícehlasého zpěvu, píseň, moteto, melodram, velké scénické formy, árie, recitativ, kantáta, oratorium, pašije, mše)

Část Dějiny hudby

Tematické okruhy:

1. Antické kořeny evropské hudby (antické Řecko - hudba a její funkce, hudební teorie, tónový systém, nástroje, étos; hudba v židovské synagogální bohoslužbě)
2. Jednohlasá duchovní hudba ve středověku (gregoriánský chorál, křesťanská liturgie, modální systém, pozdně chorální tvorba)
3. Jednohlasá světská hudba ve středověku (trubadúři, truvéři, minnesang, český minnesang, náměty, formy, žánry, představitelé)
4. Vznik a vývoj evropského vícehlasu ve středověku (nejstarší doklady, rané organum, Notre-Dame, Ars antiqua, Ars nova, italské trecento, Anglie, střední Evropa)
5. Duchovní a světská renesanční polyfonie (charakter slohu, pět generací, mše, moteto, chanson, madrigal)
6. Vznik monodie a opery, Camerata, Claudio Monteverdi, další vývoj opery v baroku
7. Johann Sebastian Bach a Georg Friedrich Händel
8. Instrumentální hudba v období baroka
9. Česká barokní hudba
10. J. Haydn a W. A. Mozart a jejich význam pro instrumentální hudbu a operu klasicismu
11. Ludwig van Beethoven
12. Český klasicismus doma a v emigraci
13. Raný romantismus v písňové a klavírní tvorbě

14. Orchestrální hudba v období romantismu
15. Romantická opera v Itálii, Francii a Německu
16. Hudba českého národního obrození, B. Smetana, A. Dvořák, Z. Fibich
17. Ruská hudba v 19. století
18. Hudba přelomu 19. a 20. století - pozdní romantismus, impresionismus
19. Paříž jako hudební centrum 1. poloviny 20. století, Pařížská šestka, B. Martinů
20. I. Stravinskij
21. Německá hudba 1. poloviny 20. století, expresionismus a II. vídeňská škola
22. S. Prokofjev a D. Šostakovič jako představitelé sovětské hudby 20. století
23. Neofolklorismus, B. Bartók, L. Janáček
24. Americká hudba 1. poloviny 20. století, Ch. Ives, G. Gershwin, A. Copland
25. Hudba 1. poloviny 20. století v Čechách, V. Novák, J. Suk
26. Nejdůležitější kompoziční směry a techniky 2. poloviny 20. století

(5) Otázky jsou shodné s tematickými okruhy. Počet otázek z teorie hudby je 15, z dějin hudby 26. Otázky jsou zadávány losováním.

(6) Studentovi jsou na přípravu k dispozici orazítkované papíry, které mohou sloužit jako podklad při ústní zkoušce. Na pořadí obou částí, případně se zahrnutím obhajoby bakalářské práce, je-li k ní student přihlášen, se komise dohodne před započítáním SZZ. O výsledku zkoušky rozhoduje komise v den jejího konání. Při neúspěšném pokusu bezprostředně po skončení kterékoli z částí. U zkoušky se hodnotí věcná správnost a plynulost projevu. Zkouška může trvat z jedné součásti maximálně 30 minut. O výsledku a hodnocení zkoušky rozhoduje komise na neveřejném zasedání.

Čl. 4

Státní závěrečná zkouška z hudební výchovy v navazujícím dvouoborovém studiu obsahuje tyto předměty:

KHV/QZN1 Historicko-teoretická analýza skladby

KHV/QZN2 Didaktika hudební výchovy

(1) Do obou zkoušek ústí tyto povinné předměty doporučené ke splnění v těchto semestrech studia:

a) KHV/ROSZ1	[Rozbor skladeb 1] 1 ZS
b) KHV/HAS1	[Hudba a společnost 1] 1 ZS
c) KHV/ETNZ1	[Etnická hudba1] 1 ZS
d) KHV/HZL	[Hra z listu] 1 ZS
e) KHV/DRSZ1	[Dirigování a řízení sboru] 1 ZS

f) KHV/DZS1	[Didaktika hudební výchovy pro ZŠ1] 1 ZS
g) KHV/DSS1	[Didaktika hudební výchovy pro SŠ1] 1 ZS
h) KHV/RSZ2	[Rozbor skladeb 2] 1 LS
i) KHV/HS2	[Hudba a společnost 2] 1 LS
j) KHV/ETNZ2	[Etnická hudba2] 1 LS
k) KHV/IMPU1	[Improvizace1] 1 LS
l) KHV/DRSZ2	[Dirigování a řízení sboru2] 1 LS
m) KHV/DZS2	[Didaktika hudební výchovy pro ZŠ2] 1 LS
n) KHV/DSS2	[Didaktika hudební výchovy pro SŠ2] 1 LS
o) KHV/EST	[Hudební estetika 1] 2 ZS
p) KHV/SKTZ	[Soudobé kompoziční techniky] 2 ZS
q) KHV/IMPU2	[Improvizace2] 2 ZS
r) KHV/DI3	[Didaktika hudební výchovy pro ZŠ3] 2 ZS
s) KHV/DIDS3	[Didaktika hudební výchovy pro SŠ3] 2 ZS

(2) Do obou zkoušek ústí tyto povinně volitelné předměty

a) KHV/SZP	[Sborový zpěv]
b) KHV/JUS	[Univerzitní sbor]

Student je povinen splnit nejméně jeden z nich.

Tematické okruhy zkoušek jsou následující:

QZN1 Historicko-teoretická analýza skladby

Tematické okruhy

Obsah zkoušky vychází z teoretického penza bakalářského studia, které je v navazujícím stupni zaměřeno na schopnost aplikace nabytých teoretických poznatků při komplexní analýze skladby, která je zacílena na formální rozbor předložené skladby (věty). Zpravidla bývá předložena věta v sonátové, rondové, velké či malé písňové formě nebo fuga. Přihlíží se k orientaci studenta ve formě i v tonální, harmonické a kontrapunktické složce skladby. Dále student zodpoví vylosovanou související hudebně historickou otázku.

1. Chorální melodie s latinským textem, česká duchovní píseň - interpretace notových ukázek, duchovní hudba středověku, její funkce a formy
2. Středověká jednohlasá nebo vícehlasá píseň - interpretace notových ukázek, světská hudba ve středověku, její společenské funkce, odraz forem rytířského života, hudební formy, žánry
3. Vícehlasá píseň s melodií v tenoru/moteto - interpretace notových ukázek, hudba renesance a reformace v 15. a 16. století, hudební formy a druhy, jejich funkce
4. Árie - analýza skladby, opera a další útvary vokální hudby baroka a klasicismu, recitativ, árie, funkce
5. Věta houslového koncertu/concerta grossa, např. Vivaldi, Corelli, Bach, Händel - analýza skladby, orchestrální hudba pozdního baroka

6. J. S. Bach: fuga g moll z Temperovaného klavíru - analýza skladby, hudba baroka pro klavír
7. W. A. Mozart/L. v. Beethoven: sonátová nebo rondová věta - analýza skladby, formy instrumentální hudby klasicismu
8. A. Dvořák: Humoreska/B. Smetana: Polka - analýza skladby, charakteristické nebo taneční žánry v hudbě 19. století, formální a funkční stránka
9. F. Schubert: Lindenbaum - analýza skladby, romantická píseň, typy, autoři
10. B. Smetana: Vltava, partitura - analýza skladby, programní symfonická hudba 19. století, formy, typy hudebního vyjádření mimohudebního obsahu
11. B. Bartók: Rumunské tance, Sz. 56, V, VI - analýza skladby, neofolklorismus, modalita v evropské hudbě 20. století, významní představitelé nebo školy, jejich inspirační zdroje a hlavní rysy hudebního jazyka
12. W. Lutoslawski: Smuteční hudba, 1. věta, Prolog - analýza skladby, dodekafonie a serialismus v hudbě 20. století, způsoby uplatnění řadového principu, obecné a individuální rysy u hlavních představitelů

Otázky jsou totožné s uvedenými tematickými okruhy.

QZN2 Didaktika hudební výchovy

Tematické okruhy

1. Hudebně výchovný proces ve škole, jeho činitelé, osobnost učitele Hv a jeho žádoucí předpoklady k učitelské práci, činnostní charakter HV, uplatňované druhy hudebních činností na ZŠ a jejich vztahy.
 Uplatnění didaktických zásad v hudební výchově: zásada aktivity žáků, zásada názornosti a příklady jejího respektování, zásady přístupnosti a přiměřenosti, soustavnosti a posloupnosti, zaměřenost na rozvíjení hudebních schopností a dovedností a osvojování hudebních poznatků.
2. Podstata Orffova Schulwerku, jeho základní rysy, hudební tvořivost a improvizace, využití elementárních hudebních nástrojů na 2. stupni ZŠ, způsoby vytváření nástrojových doprovodů k nacvičovaným písním.
 Pohyb spojený s hudbou jako jedna z hudebních činností v rámci všeobecné hudební výchovy, smysl a cíl této činnosti především v rozvíjení rytmického citění, hra na tělo, pohyb jako variace a kombinace chůze a tanečních kroků se zřetelem k vnímané hudbě.
3. Plánování hudebně výchovné práce, uplatnění tematického principu, struktura hodiny hudební výchovy, příprava učitele, činitelé ovlivňující přípravu (analýza učiva, metodická příprava, učitelské dovednosti). Efektivita hodiny.
4. Problém nezpěvnosti části žáků, příčiny a projevy nezpěvnosti, důsledky v kolektivním zpěvu žáků, didaktické prostředky nápravy - individuální přístup, volba hlasové polohy, sluchová zaměřenost, zrakový názor, návyky kultivovaného tvoření tónu.
5. Pěvecká činnost a její postavení ve vztahu k ostatním hudebním činnostem, problematika výběru materiálu se zřetelem na vzdělávací a estetické, nástin postupu při nácvičování písně ve spojení s přípravnými cvičeními hlasovými, rytmickými a intonačními.

Hlasová výchova jako složka pěvecké činnosti, její cíl, zaměření, metody rozvíjení a kultivace pěveckého projevu v průpravných cvičeních dechových, fonačních a artikulačních.

6. Vokální intonace jako složka pěvecké činnosti, její smysl v rozvíjení hudebních představ, podstata tonálních metod, osvětlení principů Danielovy metody opěrných písní, vztah mezi imitací a intonací při nácvičku melodie osvojované písně.
7. Improvizace jako hudební činnost směřující ke konstrukční stránce hudby. „Hra na ozvěnu“ jako zácvičná improvizací hra. „Hra na otázku a odpověď“ jako improvizace polověty. Principy podobnosti a kontrastu.
8. Pomůcky a didaktická technika pro hudební výchovu, vybavení učebny pro hudební výchovu, pomůcky pro jednotlivé druhy hudebních činností, audiovizuální technika, učitelův nástroj.
9. Práce s konkrétní písní:
pěvecké předvedení písně (i vedlejší hlasy), nástrojový doprovod, dirigování (taktování), analýza písně z aspektů muzikologických a didaktických (motivační prostředky, práce s textem, přípravná cvičení, volba metody pro nácvičku melodie, využití pomůcek, vztahy k dalším hudebním činnostem, zapojení do struktury hodiny).

Otázky jsou totožné s uvedenými tematickými okruhy.

Student u SZZ z didaktiky HV předloží své portfólio.

(3) Zkoušky mají ústní formu. Otázky jsou zadávány losováním. Studentovi jsou na přípravu k dispozici orazítkované papíry, které mohou sloužit jako podklad při ústní zkoušce. Čas určený na přípravu každého z předmětů je přibližně 30 minut. Pro zdárné ukončení SZZ musí student splnit oba předměty. Nezdár ve kterémkoli z nich neguje celkový výsledek SZZ. S výsledky jsou studenti seznámeni po skončení SZZ týž den. Při neúspěšném pokusu bezprostředně po skončení každého z předmětů. O celkovém hodnocení a výsledku rozhoduje součet kladných i záporných hlasů jednotlivých členů zkušební komise na neveřejném zasedání. U SZZ se hodnotí věcná správnost a plynulost projevu. Zkouška každého předmětu může trvat maximálně 30 minut. Student je povinen se přihlásit k oběma předmětům současně.

Státní závěrečná zkouška z předmětu KHV/QZS1 Hudební výchova

Hra na nástroj nebo zpěv se zaměřením na vzdělávání

(jednooborové studium)

(1) Do zkoušky ústí tyto povinné předměty

- a) KHV/ÚSHV [Úvod do studia hudební výchovy]
- b) KHV/HNA [Hudební nauka]
- a) KHV/INTZ1 [Intonace 1]

- b) KHV/HVZ1 [Hlasová výchova 1]
- c) KHV/HO1 [Hlavní obor1]
- d) KHV/KRU1 [Korepetice1]
- e) KHV/IS1 [Interpretační seminář 1]
- f) KHV/NHNZ [Nauka o hudebních nástrojích]
- g) KHV/VOK [Vokální kontrapunkt]
- h) KHV/INTZ2 [Intonace 2]
- i) KHV/HLVZ2 [Hlasová výchova 2]
- j) KHV/HO2 [Hlavní obor 2]
- k) KHV/KOR2 [Korepetice2]
- l) KHV/IS2 [Interpretační seminář 2]
- m) KHV/HAR1 [Harmonie 1]
- n) KHV/PSY [Hudební psychologie]
- o) KHV/DH1 [Dějiny hudby 1]
- p) KHV/HLVZ3 [Hlasová výchova 3]
- q) KHV/HO3 [Hlavní obor3]
- r) KHV/KOR3 [Korepetice3]
- s) KHV/IS3 [Interpretační seminář 3]
- t) KHV/HAR2 [Harmonie 2]
- u) KHV/PED [Hudební pedagogika]
- v) KHV/DH2 [Dějiny hudby 2]
- w) KHV/HLVZ4 [Hlasová výchova 2]
- x) KHV/HO4 [Hlavní obor 4]
- y) KHV/KOR4 [Korepetice4]
- z) KHV/IS4 [Interpretační seminář 4]
- aa) KHV/DPHZ [Dějiny populární hudby a jazzu]
- bb) KHV/HAR3 [Harmonie 3]
- cc) KHV/NHFZ1 [Nauka o hudebních formách 1]
- dd) KHV/DH3 [Dějiny hudby 3]
- ee) KHV/HO5 [Hlavní obor 5]
- ff) KHV/KOR5 [Korepetice5]
- gg) KHV/IS5 [Interpretační seminář 5]
- hh) KHV/DHO1 [Dějiny a literatura hlavního oboru1]
- ii) KHV/MHOU1 [Metodika hlavního oboru1]
- jj) KHV/HZL1 [Hra z listu1]
- kk) KHV/INK [Instrumentální kontrapunkt]
- ll) KHV/FOR2 [Nauka o hudebních formách 2]
- mm) KHV/HO6 [Hlavní obor 6]
- nn) KHV/KOR6 [Korepetice6]
- oo) KHV/IS6 [Interpretační seminář 6]
- pp) KHV/DHO2 [Dějiny a literatura hlavního oboru2]
- qq) KHV/MHO12 [Metodika hlavního oboru2]
- rr) KHV/HZL2 [Hra z listu2]

(2) Do zkoušky ústí tyto povinně volitelné předměty

- a) HV/SZP [Sborový zpěv]
- b) KKHV/JUS [Univerzitní sbor];

Student je povinen splnit nejméně jeden z nich.

(3) Tematické okruhy zkoušky jsou

Část Teorie hudby

1. Hudební forma - pojem
2. Prvky hudebních forem (motiv, téma, motivická a tématická práce, figura, pasáž)
3. Hudební věta a perioda (věta, perioda, dvojperioda), neperiodická věta
4. Malé písňové formy (malá jednodílná, malá dvoudílná, malá třídílná, malá písňová forma rozšířená a zúžená)
5. Velké písňové formy (obecné znaky, velká dvoudílná, velká trojdílná)
6. Variace, kontrapunktické formy
7. Sonátová forma (historie a charakter, klasická sonátová forma, expozice, provedení, repríza, odchylky od klasické sonátové formy), užití sonátové formy v cyklech a jednovětvých formách
  - v sonátě, symfonii, komorní hudbě, suitě
  - v koncertu
  - v ouvertuře a symfonické básni
8. Rondová forma (obecné znaky a rozdělení rondových forem, malé rondo (couperinovské), velké rondo, sonátová ronda)
9. Fuga (vývoj, hlavní znaky, terminologie)
10. Suita, barokní suita, serenáda, divertimento, kasace, moderní suita
11. Klasický sonátový cyklus a jeho vnitřní řád, odchylky od uspořádání, nástrojová obsazení
12. Volné formy, kombinované formy, fantazie a volné formy improvizčního založení
13. Programní hudba, symfonická báseň
14. Žánry - charakteristické, poetické, taneční
15. Vokální hudba (historické formy jednohlasého a vícehlasého zpěvu, píseň, moteto, melodram, velké scénické formy, árie, recitativ, kantáta, oratorium, pašije, mše)

Část Dějiny hudby

1. Antické kořeny evropské hudby (antické Řecko - hudba a její funkce, hudební teorie, tónový systém, nástroje, étos; hudba v židovské synagogální bohoslužbě)
2. Jednohlasá duchovní hudba ve středověku (gregoriánský chorál, křesťanská liturgie, modální systém, pozdně chorální tvorba)
3. Jednohlasá světská hudba ve středověku (trubadúři, truvéři, minnesang, český minnesang, náměty, formy, žánry, představitelé)
4. Vznik a vývoj evropského vícehlasu ve středověku (nejstarší doklady, rané organum, Notre-Dame, Ars antiqua, Ars nova, italské trecento, Anglie, střední Evropa)

5. Duchovní a světská renesanční polyfonie (charakter slohu, pět generací, mše, moteto, chanson, madrigal)
6. Vznik monodie a opery, Camerata, Claudio Monteverdi, další vývoj opery v baroku
7. Johann Sebastian Bach a Georg Friedrich Händel
8. Instrumentální hudba v období baroka
9. Česká barokní hudba
10. J. Haydn a W. A. Mozart a jejich význam pro instrumentální hudbu a operu klasicismu
11. Ludwig van Beethoven
12. Český klasicismus doma a v emigraci
13. Raný romantismus v písňové a klavírní tvorbě
14. Orchestrální hudba v období romantismu
15. Romantická opera v Itálii, Francii a Německu
16. Hudba českého národního obrození, B. Smetana, A. Dvořák, Z. Fibich
17. Ruská hudba v 19. století
18. Hudba přelomu 19. a 20. století - pozdní romantismus, impresionismus
19. Paříž jako hudební centrum 1. poloviny 20. století, Pařížská šestka, B. Martinů
20. I. Stravinskij
21. Německá hudba 1. poloviny 20. století, expresionismus a II. vídeňská škola
22. S. Prokofjev a D. Šostakovič jako představitelé sovětské hudby 20. století
23. Neofolklorismus, B. Bartók, L. Janáček
24. Americká hudba 1. poloviny 20. století, Ch. Ives, G. Gershwin, A. Copland
25. Hudba 1. poloviny 20. století v Čechách, V. Novák, J. Suk
26. Nejdůležitější kompoziční směry a techniky 2. poloviny 20. století

Tematické okruhy jsou shodné s otázkami, na které student odpovídá.

Státní závěrečná zkouška z předmětu SZZ KHV/QZS1 Dějiny a literatura hlavního oboru

Obor - KLAVÍR

Dějiny a literatura nástroje

Tematické okruhy

1. Technická charakteristika nástrojů předcházejících klavíru. Klavír. Historie vzniku, charakteristika jednotlivých součástí nástroje, druhy mechanik. Přehled nejvýznamnějších značek a výrobců klavírů.

2. Skladby pro klávesové nástroje v předbachovském období, tvorba J. S. Bacha, G. F. Händela, D. Scarlattioho
3. Klavírní suita v historii evropské hudby.
4. Variační cyklus v dějinách klavírní literatury.
5. Sonáta v dílech skladatelů od hudebního klasicismu po 20. století, strukturální proměny
6. Klavírní koncert od období hudebního klasicismu po 20. století, strukturální proměny
7. J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven - klavírní dílo
8. F. Schubert, F. Mendelssohn Bartholdy – klavírní dílo.
9. R. Schumann - klavírní dílo
10. Tance v dílech skladatelů hudebního romantismu (idealizovaná stylizace tanců).
11. F. Chopin - klavírní dílo
12. F. Liszt - klavírní dílo
13. J. Brahms - klavírní dílo
14. P. I. Čajkovskij, Mocná hrstka, A. Skrjabin, S. Rachmaninov – klavírní dílo
15. Hudební impresionismus, C. Debussy, M. Ravel - klavírní dílo
16. Bela Bartók, S. Prokofjev, D. Šostakovič, Stravinskij – klavírní dílo
17. B. Smetana, A. Dvořák - klavírní dílo
18. V. Novák, J. Suk - klavírní dílo
19. L. Janáček, B. Martinů - klavírní dílo
20. Klavírní skladby současných českých a světových autorů, slavní klavíristé minulosti i současnosti.

(5) Otázky jsou shodné s tematickými okruhy. Počet otázek z teorie hudby je 15, z dějin hudby 26, z dějin a literatury hlavního oboru 20. Otázky jsou zadávány losováním.

(6) Studentovi jsou na přípravu k dispozici orazítkované papíry, které mohou sloužit jako podklad při ústní zkoušce. Na pořadí obou částí, případně se zahrnutím obhajoby bakalářské práce, je-li k ní student přihlášen, se komise dohodne před započítáním SZZ. O výsledku zkoušky rozhoduje komise v den jejího konání. Při neúspěšném pokusu bezprostředně po skončení kterékoli z částí. U zkoušky se hodnotí věcná správnost a plynulost projevu. Zkouška může trvat z jedné součásti maximálně 30 minut. O výsledku a hodnocení zkoušky rozhoduje komise na neveřejném zasedání.

Státní závěrečná zkouška z předmětu KHV/QZS3 Absolventský koncert

Absolventský koncert je veřejný v rozsahu půlrecitalu, tj. přibližně 35 minut s dramaturgicky vyváženým programem. Podmínkou je účast učitele hlavního oboru a členů státní zkušební komise. Z koncertu je pořizován zvukový záznam.

Učitelství hry na nástroj nebo zpěvu pro střední školy a základní umělecké školy (jednooborové navazující studium)

Předměty státní závěrečné zkoušky jsou:

KHV/QZN1 Historicko-teoretická analýza skladby
KHV/QZN2 Didaktika hudební výchovy
KHV/QZNS3 Absolventský koncert v rozsahu recitalu
KHV/QZNS4 Metodika hlavního oboru

Do zkoušek ústí tyto povinné předměty:

a) KHV/ROSZ1	[Rozbor skladeb 1] 1 ZS
b) KHV/HAS1	[Hudba a společnost 1] 1 ZS
c) KHV/ETNZ1	[Etnická hudba1] 1 ZS
d) KHV/HZL	[Hra z listu] 1 ZS
e) KHV/DRSZ1	[Dirigování a řízení sboru] 1 ZS
f) KHV/HOU1	[Hlavní obor1] 1 ZS
g) KHV/KRU1	[Korepetice1] 1 ZS
h) KHV/ISN1	[Interpretační seminář1] 1 ZS
i) KHV/KOSU1	[Komorní souhra1] 1 ZS
j) KHV/VYP1	[Vyučovatelská praxe1] 1 ZS
k) KHVDI1	[Didaktika hudební výchovy pro ZŠ1] 1 ZS
l) KHV/DIDS1	[Didaktika hudební výchovy pro SŠ1] 1 ZS
m) KHV/RSZ2	[Rozbor skladeb 2] 1 LS
n) KHV/HS2	[Hudba a společnost 2] 1 LS
o) KHV/ETNZ2	[Etnická hudba2] 1 LS
p) KHV/HOS2	[Hlavní obor2] 1 LS
q) KHV/KORU2	[Korepetice2] 1 LS
r) KHV/ISN2	[Interpretační seminář1] 1 LS
s) KHV/KOSU2	[Komorní souhra2] 1 LS
t) KHV/VYP2	[Vyučovatelská praxe2] 1 LS
u) KHV/DI2	[Didaktika hudební výchovy pro ZŠ2] 1 LS
v) KHV/DIDS2	[Didaktika hudební výchovy pro SŠ2] 1 LS
w) KHV/DRSZ2	[Dirigování a řízení sboru2] 1 LS
x) KHV/DZS2	[Didaktika hudební výchovy pro ZŠ2] 1 LS
y) KHV/DSS2	[Didaktika hudební výchovy pro SŠ2] 1 LS
z) KHV/EST	[Hudební estetika 1] 2 ZS
aa) KHV/SKTZ	[Soudobé kompoziční techniky] 2 ZS
bb) KHV/IMPR	[Improvoizace] 2 ZS
cc) KHV/HOS3	[Hlavní obor3] 2 ZS
dd) KHV/ISN3	[Interpretační seminář3] 2 ZS
ee) KHV/KOSU3	[Komorní souhra3] 2 ZS
ff) KHV/VYP3	[Vyučovatelská praxe3] 2 ZS
gg) KHV/DI3	[Didaktika hudební výchovy pro ZŠ3] 2 ZS
hh) KHV/DIDS3	[Didaktika hudební výchovy pro SŠ3] 2 ZS
ii) KHV/HOS4	[Hlavní obor4] 2 LS
jj) KHV/ISN4	[Interpretační seminář4] 2 LS
kk) KHV/KOSU4	[Komorní souhra4] 2 LS
ll) KHV/VYP4	[Vyučovatelská praxe4] 2 LS

(2) Do zkoušek ústí tyto povinně volitelné předměty

a) KHV/SZP	[Sborový zpěv]
b) KHV/JUS	[Univerzitní sbor]

Student je povinen splnit nejméně jeden z nich.

(3) Otázky jsou shodné s níže uvedenými tematickými okruhy.

QZNS1 Historicko-teoretická analýza skladby

Obsah zkoušky vychází z teoretického penza bakalářského studia, které je v navazujícím stupni zaměřeno na schopnost aplikace nabytých teoretických poznatků při komplexní analýze skladby, která je zacílena na formální rozbor předložené skladby (věty). Zpravidla bývá předložena věta v sonátové, rondové, velké nebo malé písňové formě nebo fuga. Přihlíží se k orientaci studenta ve formě i v tonální, harmonické a kontrapunktické složce skladby. Dále student zodpoví vylosovanou související hudebně historickou otázku.

1. Chorální melodie s latinským textem, česká duchovní píseň - interpretace notových ukázek, duchovní hudba středověku, její funkce a formy
2. Středověká jednohlasá nebo vícehlasá píseň - interpretace notových ukázek, světská hudba ve středověku, její společenské funkce, odraz forem rytířského života, hudební formy, žánry
3. Vícehlasá píseň s melodií v tenoru/moteto - interpretace notových ukázek, hudba renesance a reformace v 15. a 16. století, hudební formy a druhy, jejich funkce
4. Árie - analýza skladby, opera a další útvary vokální hudby baroka a klasicismu, recitativ, árie, funkce
5. Věta houslového koncertu/concerta grossa, např. Vivaldi, Corelli, Bach, Händel - analýza skladby, orchestrální hudba pozdního baroka
6. J. S. Bach: fuga g moll z Temperovaného klavíru - analýza skladby, hudba baroka pro klavír
7. W. A. Mozart/L. v. Beethoven: sonátová nebo rondová věta - analýza skladby, formy instrumentální hudby klasicismu
8. A. Dvořák: Humoreska/B. Smetana: Polka - analýza skladby, charakteristické nebo taneční žánry v hudbě 19. století, formální a funkční stránka
9. F. Schubert: Lindenbaum - analýza skladby, romantická píseň, typy, autoři
10. B. Smetana: Vltava, partitura - analýza skladby, programní symfonická hudba 19. století, formy, typy hudebního vyjádření mimohudebního obsahu
11. B. Bartók: Rumunské tance, Sz. 56, V, VI - analýza skladby, neofolklorismus, modalita v evropské hudbě 20. století, významní představitelé nebo školy, jejich inspirační zdroje a hlavní rysy hudebního jazyka
12. W. Lutoslawski: Smuteční hudba, 1. věta, Prolog - analýza skladby, dodekafonie a serialismus v hudbě 20. století, způsoby uplatnění řadového principu, obecné a individuální rysy u hlavních představitelů

Otázky jsou totožné s uvedenými tematickými okruhy.

QZNS2 Didaktika hudební výchovy

Tematické okruhy

1. Hudebně výchovný proces ve škole, jeho činitelé, osobnost učitele Hv a jeho žádoucí předpoklady k učitelské práci, činnostní charakter HV, uplatňované druhy hudebních činností na ZŠ a jejich vztahy.
Uplatnění didaktických zásad v hudební výchově: zásada aktivity žáků, zásada názornosti a příklady jejího respektování, zásady přístupnosti a přiměřenosti, soustavnosti a posloupnosti, zaměřenost na rozvíjení hudebních schopností a dovedností a osvojování hudebních poznatků.
2. Podstata Orffova Schulwerku, jeho základní rysy, hudební tvořivost a improvizace, využití elementárních hudebních nástrojů na 2. stupni ZŠ, způsoby vytváření nástrojových doprovodů k nacvičovaným písním.
Pohyb spojený s hudbou jako jedna z hudebních činností v rámci všeobecné hudební výchovy, smysl a cíl této činnosti především v rozvíjení rytmického cítění, hra na tělo, pohyb jako variace a kombinace chůze a tanečních kroků se zřetelem k vnímané hudbě.
3. Plánování hudebně výchovné práce, uplatnění tematického principu, struktura hodiny hudební výchovy, příprava učitele, činitelé ovlivňující přípravu (analýza učiva, metodická příprava, učitelské dovednosti). Efektivita hodiny.
4. Problém nezpěvnosti části žáků, příčiny a projevy nezpěvnosti, důsledky v kolektivním zpěvu žáků, didaktické prostředky nápravy - individuální přístup, volba hlasové polohy, sluchová zaměřenost, zrakový názor, návyky kultivovaného tvoření tónu.
5. Pěvecká činnost a její postavení ve vztahu k ostatním hudebním činnostem, problematika výběru materiálu se zřetelem na vzdělávací a estetické, nástin postupu při nácvičení písně ve spojení s přípravnými cvičeními hlasovými, rytmickými a intonačními.
Hlasová výchova jako složka pěvecké činnosti, její cíl, zaměření, metody rozvíjení a kultivace pěveckého projevu v průpravných cvičeních dechových, fonačních a artikulačních.
6. Vokální intonace jako složka pěvecké činnosti, její smysl v rozvíjení hudebních představ, podstata tonálních metod, osvětlení principů Danielovy metody opěrných písní, vztah mezi imitací a intonací při nácvičení melodie osvojované písně.
7. Improvizace jako hudební činnost směřující ke konstrukční stránce hudby. „Hra na ozvěnu“ jako zácvičná improvizací hra. „Hra na otázku a odpověď“ jako improvizace polověty. Principy podobnosti a kontrastu.
8. Pomůcky a didaktická technika pro hudební výchovu, vybavení učebny pro hudební výchovu, pomůcky pro jednotlivé druhy hudebních činností, audiovizuální technika, učitelův nástroj.
9. Práce s konkrétní písní:

pěvecké předvedení písně (i vedlejší hlasy), nástrojový doprovod, dirigování (taktování), analýza písně z aspektů muzikologických a didaktických (motivační prostředky, práce s textem, přípravná cvičení, volba metody pro nácvik melodie, využití pomůcek, vztahy k dalším hudebním činnostem, zapojení do struktury hodiny).

Otázky jsou totožné s uvedenými tematickými okruhy

Student u SZZ z didaktiky HV předloží své portfólio.

QZNS3 Absolventský koncert

Absolventský koncert je veřejný v rozsahu recitalu, tj. přibližně 70 minut s dramaturgicky vyváženým programem. Podmínkou je účast učitele hlavního oboru a členů státní zkušební komise. Z koncertu je pořizován zvukový záznam.

QZNS4 Metodika hlavního oboru

Tematické okruhy

Hlavní obor hra na klavír

1. Předpoklady ke hře na nástroj. Hlediska výběru žáků. Charakteristika úvodní vyučovací lekce. Seznámení s žákem.
2. Metodické principy v období před vznikem psychofyzických škol, psychofyzické metody 2. pol. 19. století, vztah k Th. Leschetizkému.
3. Česká klavírní metodika v minulých stoletích a školy hry na klavír užívané v minulosti. Vilém Kurz – charakteristika pedagogických principů. Technické základy klavírní hry.
4. Práce s nadanými dětmi předškolního věku. Klavírní školička autorky Janžurové a Borové, české i zahraniční klavírní školy pro začátečníky používané na ZUŠ, jejich přednosti a zápory
5. Polyfonní a technická instruktivní literatura v rozvoji žáků na 1. a 2. stupni ZUŠ
6. Přednesová česká a světová literatura na I. a II. stupni ZUŠ. Přehled a charakteristika.
7. Stavba vyučovací lekce, optimální postup při nácviku skladby, metodika samostatné přípravy žáka, kontinuita s prací ve škole.
8. Dílčí metodické problémy výuky klavírní hry. Např. počítání, práce s hudební frází, prstoklady, čtení z listu, princip názorného předvedení, hra zvlášť. Pedalizace.
9. Příprava pedagoga na vyučování, osnovy výuky klavírní hry na ZUŠ. Jejich tvořivá aplikace. ŠVP.
10. Významní čeští klavírní pedagogové minulosti i současnosti.

(3) V případě KHV/QZNS1, KHV/QZNS2 a KHV/QZNS4 jde o ústní zkoušky. Otázky jsou zadávány losováním. Studentovi jsou na přípravu k dispozici orazítkované papíry, které mohou sloužit jako podklad při ústní zkoušce. Na pořadí zkoušek, případně se zahrnutím obhajoby diplomové práce, je-li k ní student přihlášen, se komise dohodne před započítáním SZZ. Pro zdárné ukončení SZZ musí student splnit všechny čtyři předměty. Nezdár ve kterémkoli z nich neguje celkový výsledek SZZ. S výsledky jsou studenti seznámeni po skončení SZZ týž den. Při neúspěšném pokusu bezprostředně po skončení každého z předmětů. O celkovém hodnocení a výsledku rozhoduje součet kladných i záporných hlasů jednotlivých členů zkušební komise na neveřejném zasedání. U ústní SZZ se hodnotí věcná

správnost a plynulost projevu. Zkouška každého předmětu může trvat maximálně 30 minut. Student je povinen se ke všem předmětům kromě absolventského koncertu přihlásit současně.

Čl. 5

Další požadavky katedra hudební výchovy nestanovuje.

Část III.

Kvalifikační práce

Čl. 6

Obsahové a formální požadavky

(1) Minimální rozsah bakalářské práce činí 54.000 znaků včetně mezer (tj. 30 normostran), minimální rozsah diplomové práce činí 90.000 znaků včetně mezer (tj. 50 normostran). Do tohoto rozsahu se započítává pouze vlastní text práce (včetně úvodu a závěru). Maximální rozsah absolventských prací není stanoven.

(2) Katedra hudební výchovy nepředepisuje pro kvalifikační práce žádný konkrétní typ textového editoru, fontu, velikosti písma, ani řádkování. Hlavním kritériem je grafická přehlednost a dobrá čitelnost. Pro běžný text lze doporučit font Times New Roman, velikost písma 12, řádkování 1,5. Text se tiskne pouze na jednu stranu papíru, vzhledem k požadované pevné vazbě je vhodné volit levý okraj asi o 1 cm větší.

Jazyková stránka textu podléhá běžným normám spisovné češtiny. Hrubé gramatické, stylistické a formální nedostatky zpochybňují způsobilost řádně ukončit studium na vysoké škole.

V kvalifikační práci jsou obvykle zahrnuty tyto části:

- a) Titulní strana
- b) Prohlášení dle čl. 16 odst. 7 písm. d) Opatření děkana č. 5/2016
- c) Anotace v češtině a angličtině, seznam klíčových slov v češtině a angličtině
- d) Obsah
- e) Vlastní text práce
- f) Soupis použitých pramenů a literatury
- g) Přílohy (není povinná součást práce)

ad a) Titulní strana obsahuje:

- název univerzity, fakulty a katedry
- název práce
- jméno autora a jeho studijní obor
- jméno vedoucího
- místo a rok dokončení práce
- titulní strana může obsahovat logo Pedagogické fakulty JU, nikoli však pečeť univerzity

ad b) Opatření děkana č. 5/2016 o studiu je k dispozici v elektronické podobě na webových stránkách PF JU v sekci Dokumenty - Opatření děkana. Tamtéž je uvedena závazná podoba prohlášení.

ad c) Kvalifikační práce povinně obsahují stručné seznámení s diskutovanou problematikou, případně metodami a dosaženými závěry. Tato část by měla čtenáři v rychlosti naznačit, jaký typ informací může od textu očekávat. Doporučený rozsah anotace je zhruba 650-1.000 znaků. Anotace se uvádí v češtině a anglickém překladu.

ad f) Studenti povinně uvádějí v tomto oddílu všechny zdroje, z nichž při vytváření práce čerpali. Jednotlivé položky soupisu se obvykle řadí podle abecedy. Pokud práce vychází z většího množství zdrojů různé povahy, lze soupis dále typologicky rozdělit (například na literaturu, prameny, články z periodik, odkazy na webové stránky). Doporučeným vzorem pro formální podobu bibliografických údajů je norma ČSN ISO 690 z roku 2011.

ad g) Do příloh se řadí materiály, které dále ilustrují problematiku kvalifikační práce, aniž by tvořily nepostradatelnou součást textu. Obvykle jde o ikonografii, obrazovou dokumentaci, faksimile pramenů, texty písní atd.

(3) Jako svou běžnou a nutnou součást obsahují kvalifikační práce citace a odkazy na použitou literaturu a prameny. Smyslem citací je zejména:

- a) možnost zpětné identifikace zdrojů, s nimiž autor pracoval a posouzení jejich relevance
- b) zřetelné odlišení myšlenek vlastních a přejatých
- c) ochrana duševního vlastnictví.

Katedra hudební výchovy nepředepisuje jeden závazný typ úpravy citací a bibliografických údajů. Nutné je však zachovat jednotnou úpravu v rámci práce. Obecně se citace řídí pravidly normy ČSN ISO 690 (komentář k normě a příklady citací lze najít na <https://sites.google.com/site/novaiso690/>). Především je nutné odlišit vlastní text od přejatého (uvozovkami, případně navíc i kurzívou) a korektním způsobem uvést jeho původce (obvykle v poznámce pod čarou, případně jiným standardním způsobem). Průběžně se v textu uvádějí také odkazy na související literaturu, zvláště pokud při tvorbě textu posloužila jako bezprostřední zdroj informací.

(4) Ve specificky zaměřených kvalifikačních pracích (zejména ediční a analytické povahy) nespočívá obvykle hlavní důraz na vytvoření konzistentního textu v požadovaném rozsahu, ale spíše na prokázané schopnosti samostatného zacházení s hudebním materiálem (např. dovednost spartace, kritického zhodnocení pramene či hudebně teoretické analýzy). Rozsah v těchto případech stanovuje vedoucí příslušné práce individuálně, adekvátně typu práce a zvolenému tématu.

(5) Kvalifikační práce se hodnotí zejména podle těchto kritérií:

- a) Schopnost práce s informacemi, tedy především volba relevantních zdrojů, jejich kritické zhodnocení a vytvoření uceleného, myšlenkově konzistentního textu na podkladě daných pramenů a literatury. Nedílnou součástí této schopnosti je korektní odkazování na použité zdroje.

b) Obecný přínos pro obor (zvláště u diplomových prací), případně pro individuální odbornou kariéru absolventa. Tento přínos úzce souvisí již s volbou tématu a mírou jeho probádanosti v dosavadní literatuře, dále pak s adekvátním naplněním stanovených cílů.

c) Stylistická a gramatická kvalita textu.

Část V.

Závěrečná ustanovení

Čl. 7

Závaznost, aplikovatelnost a výklad směrnice

(1) Pravidla obsažená ve směrnici jsou závazná pro všechny, jichž se týkají, a to i pro vedoucího katedry. Změna v osobě vedoucího nemá na pravidla uvedená v této směrnici vliv.

(2) Změny v pravidlech lze činit jen vydáním nové směrnice, a to postupem podle čl. 18 odst. 3 a 4 opatření děkana.

(3) Vyjde-li najevo rozpor směrnice vedoucího katedry s některým opatřením děkana, proděkana, rektora, prorektora, vnitřním předpisem JU nebo PF nebo se zákonem, použije se přednostně ustanovení, které není obsaženo ve směrnici vedoucího katedry.

(4) Výkladem směrnice je pověřen proděkan pro studium. Je-li to vhodné či nezbytné, vyžádá si před provedením výkladu stanovisko vedoucího katedry.

Čl. 8

Účinnost

Tato směrnice nabývá účinnosti 1. 12. 2016.

V Českých Budějovicích 30. 11. 2016

Doc. Mgr. František Hudeček
vedoucí katedry hudební výchovy